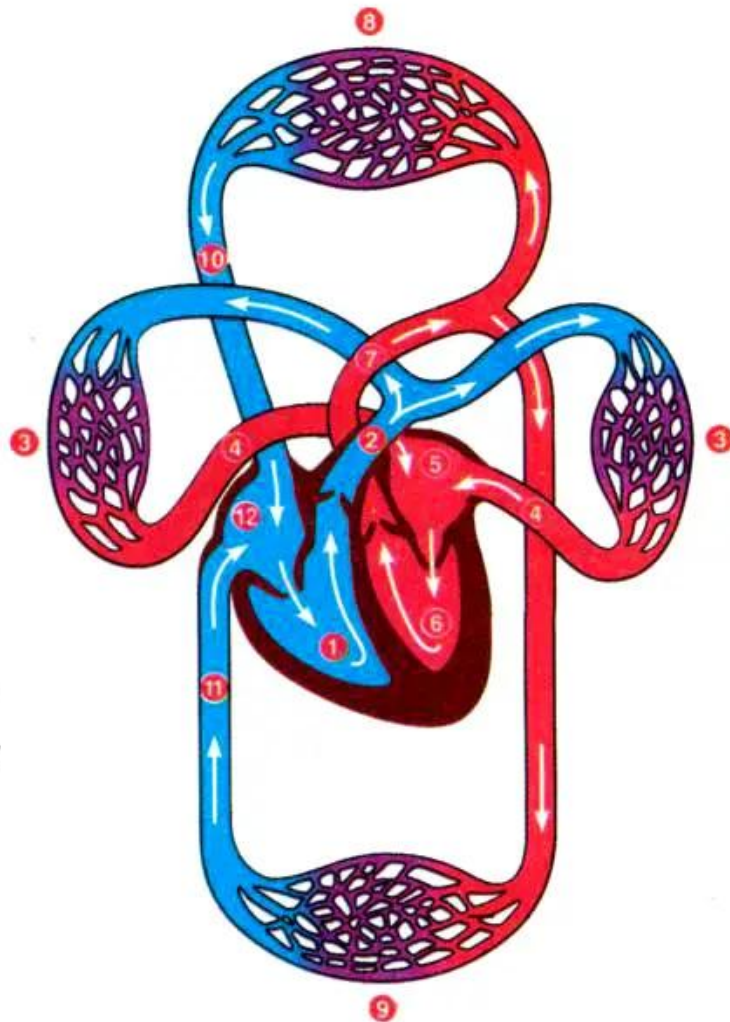

Bài 16 TUẦN HOÀN MÁU VÀ LƯU THÔNG BẠCH HUYẾT

I - Tuần hoàn máu (hình 16-1)

1. Tâm thất phải
2. Động mạch phổi
3. Mao mạch phổi
4. Tĩnh mạch phổi
5. Tâm nhĩ trái
6. Tâm thất trái
7. Động mạch chủ
8. Mao mạch phần trên cơ thể
9. Mao mạch phần dưới cơ thể
10. Tĩnh mạch chủ trên
11. Tĩnh mạch chủ dưới
12. Tâm nhĩ phải

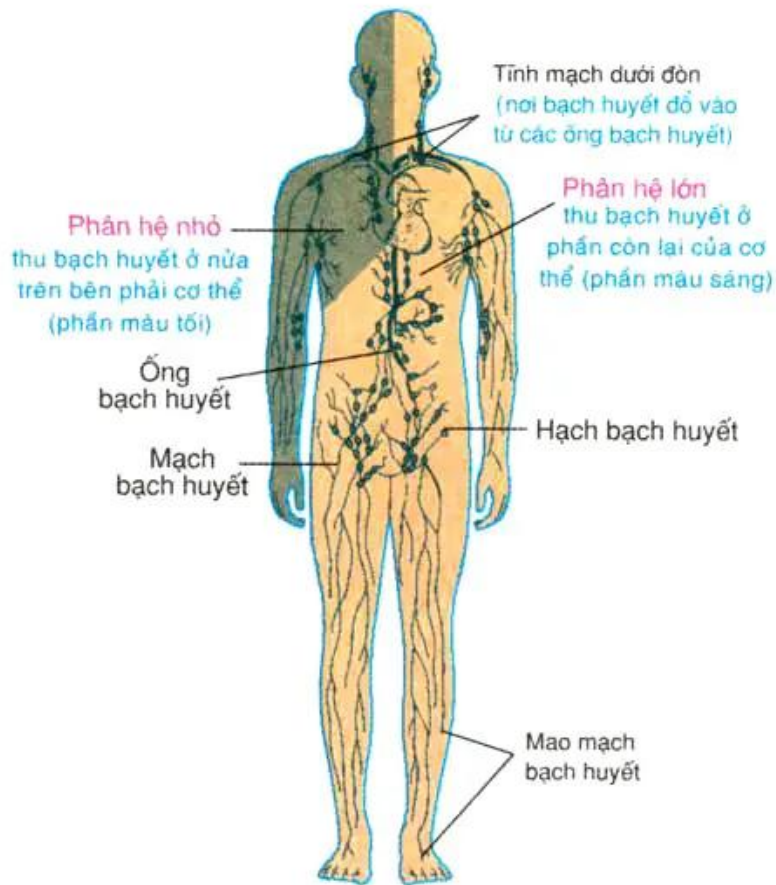

Hình 16-1. Sơ đồ cấu tạo hệ tuần hoàn máu

- ▼ - Mô tả đường đi của máu trong vòng tuần hoàn nhỏ và trong vòng tuần hoàn lớn.
- Phân biệt vai trò chủ yếu của tim và hệ mạch trong sự tuần hoàn máu.
- Nhận xét về vai trò của hệ tuần hoàn máu.

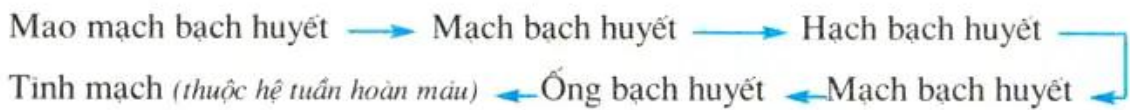
II - Lưu thông bạch huyết

■ Các thành phần cấu tạo chủ yếu của hệ bạch huyết (hình 16-2) :

Hình 16-2. Sơ đồ cấu tạo hệ bạch huyết

Sự luân chuyển bạch huyết trong mỗi phân hệ :

Bạch huyết có thành phần gần giống máu, chỉ khác là không có hồng cầu, ít tiểu cầu.

- ▼ - Mô tả đường đi của bạch huyết trong phân hệ lớn.
- Mô tả đường đi của bạch huyết trong phân hệ nhỏ.
- Nhận xét về vai trò của hệ bạch huyết.

Hệ tuần hoàn máu gồm tim và hệ mạch tạo thành vòng tuần hoàn nhỏ và vòng tuần hoàn lớn. Vòng tuần hoàn nhỏ dẫn máu qua phổi, giúp máu trao đổi O_2 và CO_2 . Vòng tuần hoàn lớn dẫn máu qua tất cả các tế bào của cơ thể để thực hiện sự trao đổi chất.

Hệ bạch huyết gồm phân hệ lớn và phân hệ nhỏ. Hệ bạch huyết cùng với hệ tuần hoàn máu thực hiện chu trình luân chuyển môi trường trong của cơ thể và tham gia bảo vệ cơ thể.

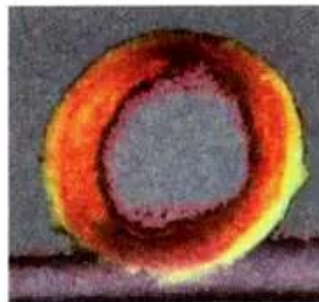
Câu hỏi và bài tập

1. Hệ tuần hoàn máu gồm những thành phần cấu tạo nào ?
2. Hệ bạch huyết gồm những thành phần cấu tạo nào ?
3. Nêu tên vài cơ quan, bộ phận của cơ thể và cho biết sự luân chuyển bạch huyết nơi đó nhờ phân hệ nào ?
4. Thử dùng tay xác định vị trí của tim trong lồng ngực của mình. Có thể dùng ngón tay để xác định điểm đập, nơi mỏm tim (đỉnh tim) chạm vào thành trước của lồng ngực.

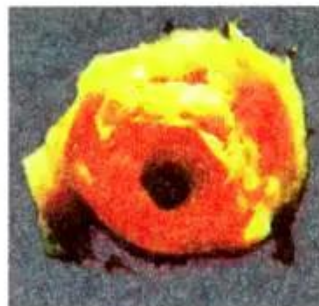
Em có biết ?

Chứng xơ vữa động mạch

Ở người lớn tuổi ít vận động cơ bắp, nếu chế độ ăn giàu chất côlesterôn (thịt, trứng, sữa,...), sẽ có nhiều nguy cơ bị bệnh xơ vữa động mạch. Ở bệnh này, côlesterôn ngấm vào thành mạch kèm theo sự ngấm các ion canxi làm cho mạch bị hẹp lại, không còn nhẵn như trước, gây xơ vữa. Động mạch xơ vữa làm cho sự vận chuyển máu trong mạch khó khăn, tiểu cầu dễ bị vỡ và hình thành cục máu đông gây tắc mạch (đặc biệt nguy hiểm ở động mạch vành nuôi tim gây các cơn đau tim, ở động mạch não gây đột quỵ). Động mạch xơ vữa còn dễ bị vỡ gây các tai biến trầm trọng như xuất huyết dạ dày, xuất huyết não, thậm chí gây chết.

Động mạch ở người bình thường

Động mạch ở người mắc bệnh xơ vữa động mạch